

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2024 жылғы «03» мамырдағы
№ 7 хаттамаға №26 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2024 жылғы «03» мамырдағы
№ 7 шешімімен бекітілген

**«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының
Экспорттық кредиттерді сақтандыру қағидалары**

Астана қ., 2024 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Экспорттық кредиттерді сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру және кепілдік департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ «Ішкі портал» желілік дискісіне орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы жіберу

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	5
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	5
4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу	6
5-тарау. Кепілдіктер	8
6-тарау. Келісім мен сақтандыру шартын жасасу тәртібі	8
7-тарау. Келісім мен сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	10
8-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі	10
9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы	10
10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	11
11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	13
12-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі сақтанушының іс-әрекеті	14
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	15
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	15
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі	17
16-тарау. Келісім мен сақтандыру шартын тоқтату шарттары	17
17-тарау. Суброгация	18
18-тарау. Қосымша шарттар	18
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі	18

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Экспорттық кредиттерді сақтандыру қағидалары (бұдан әрі-Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Осы Қағидалардың талаптары бойынша «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамы (бұдан әрі-Сақтандырушы) Экспорттық кредиттерді сақтандыру туралы Бас келісімдер мен Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылатын сақтандыру шарттарын жасасады.

3. Сақтандыру қорғанысы экспорттаушыға беріледі, оған қатысты қолдау Сақтандырушының Жарғысында және сақтандырушының өзге де ішкі нормативтік құжаттарында көрсетілген Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылады.

4. Осы Қағидалардың мақсаты осы Қағидалардың 3-тарауында көрсетілген жағдайлардың басталу тәуекелдерінен Экспорттаушыны сақтандырудың үлгі шарттарын айқындау болып табылады.

5. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) **Шартсыз франшиза** - Келісімде белгіленген, Шығыннан шегерілетін сома. Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен не абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

2) **Бас Келісім** (Бұдан әрі-Келісім) - Сақтандырушы мен Сақтанушы арасында жасалатын, сақтандыру қорғанысын берудің жалпы шарттары белгіленетін шарт;

3) **Мемлекеттік орган**- Конституциямен, заңдармен, өзге де нормативтік құқықтық актілермен мемлекет атынан мынадай функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме;

– жалпыға міндетті мінез-құлық ережелерін айқындайтын актілер шығару;

– әлеуметтік маңызы бар қоғамдық қатынастарды басқару мен реттеу;

– мемлекет белгілеген жалпыға міндетті мінез-құлық қағидаларының сақталуын бақылауды мемлекеттік басқару жөніндегі функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме.

4) **Сақтандыру шарты**-Келісім шеңберінде жасалатын, оның ажырамас бөлігі болып табылатын, нақты экспорттық жеткізілімді сақтандыру шарттары белгіленетін шарт;

5) **Шетелдік контрагент** - сатып алушы, тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және қазақстандық тауарлардың экспортына экспорттаушымен келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы;

6) **Келісімшарт**-қазақстандық тауарлардың экспортына экспорттаушы мен шетелдік контрагент арасындағы жазбаша келісім;

7) **Сақтандыру лимиті**-Келісім шеңберінде жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сомаларының жаңартылатын ең жоғары жиынтық мөлшері;

8) **Күту кезеңі**-сақтандыру жағдайы орын алған деп есептелетін келісім аяқталғаннан кейін белгіленген уақыт кезеңі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

9) **Шетелдік контрагенттің елі** - заңнамасына сәйкес Шетелдік контрагент құрылған (тіркелген) шет мемлекет;

10) **Транзит елі** - қазақстандық тауарлар осы мемлекет органдарының кедендік бақылауымен өткізілетін шет мемлекет;

11) **Сақтанушы**- Сақтандырушымен келісім және сақтандыру шартын жасасқан экспорттаушы. Келісім мен сақтандыру шарты бойынша сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған және пайда алушы болып табылады;

12) **Сақтандыру төлемі**-Шартсыз франшизаны ескере отырып, Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін,

қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

13) **Сақтандыру мүддесі**- бұл Сақтанушының тәуекелдердің алдын алудағы және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүліктік мүдделері;

14) **Сақтандыру сыйлықақысы**- сақтандырушы сақтандыру шартында белгіленген талаптар мен мөлшерде сақтанушыға сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін сақтандырушыға төлеуге міндетті қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы

15) **Сақтандыру сомасы** - сақтандыру объектісі сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартының бүкіл қолданылу кезеңі үшін сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

16) **сақтандыру жағдайы**- келісімнің басталуымен сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделетін оқиға;

17) **Сақтандыру оқиғасы** - нәтижесінде сақтанушының мүліктік мүдделеріне залал келтірілуі мүмкін және кейіннен сақтандыру жағдайы деп танылуы мүмкін оқиға;

18) **Залал**-Шетелдік контрагенттің келісімшарт бойынша жеткізілген тауар үшін ақы төлеу бойынша өз міндеттемелерін орындамауы себебінен туындайтын Сақтанушының шығыны. Залал анықтамасына Шетелдік контрагенттің Сақтанушының алдындағы мынадай: алынған пайданы; тұрақсыздық айыптарын, айыппұлдарды, өсімпұлдарды; комиссияларды және жүзеге асырылған экспорттық жеткізілім сомасын төлеу болып табылмайтын ақшалай төлем сипаты бар өзге де ұқсас төлемдерді; моральдық залалды; келісімшарт бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алу үшін сот шығындарын, оның ішінде сот органдарына жүгінуге байланысты сот шығындарын; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген шығындарды өтеу (төлеу) бойынша берешегінің пайда болуы кірмейді;

19) **Экспорттаушы**-қазақстандық тауарларды экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

20) **Экспорттық кредит**-жеке жүзеге асырылған Экспорттық жеткізілім бойынша Шетелдік контрагенттің төлеуі бойынша Экспорттаушының төлем мерзімін кейінге қалдыру немесе бөліп-бөліп төлеу түрінде келісімшарт талаптары бойынша Шетелдік контрагентке Сақтанушы берген кредит.

21) **Экспорттық жеткізілім** – Экспорттаушының өзі мен шетелдік контрагент арасында жасалған келісімшарт шеңберінде жүзеге асырған тауарды тиіп жөнелтуі. Әрбір экспорттық жеткізілімнің сомасын (жалпы құнын) келісім мен сақтандыру шартын орындау мақсатында экспорттаушы құжатпен растауға тиіс.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағиданың мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен жазылғанына қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

6. Сақтандыру объектісі - келісімде көрсетілген Келісімшарт бойынша экспорттық жеткізілімдерге ақы төлеу бойынша Шетелдік контрагенттің міндеттемелерін орындамау тәуекелімен байланысты сақтанушының мүліктік мүддесі.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

7. Осы тарауда және Келісімде айқындалған және осы тарауда санамаланған сақтандыру оқиғаларының салдарынан Залал келтірген оқиғаның басталу фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.

8. Саяси сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

1) транзит елінің не экспорттық жеткізу межелі елдің не шет елдік контрагент елінің

мемлекеттік органының экспорттаушыға меншік құқығында тиесілі тауарға меншік құқығын шектеу, экспроприациялау, тәркілеуге қатысты іс-қимылы;

2) Экспортер келісімшарт бойынша экспорттық жеткізу жөніндегі міндеттемелерді орындаған жағдайда, Экспорттық жеткізуді шектейтін немесе тыйым салатын Экспорттық жеткізілім жасалатын межелі елдің мемлекеттік органының күтпеген әрекеті;

3) соғыс; келісімшарт бойынша Экспорттық жеткізу жөніндегі міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде жаппай сипаттағы азаматтық толқу, тәртіпсіздік;

4) еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлем аударымын жүзеге асыруды шектейтін немесе тыйым салатын шетелдік контрагент елінің мемлекеттік органының күтпеген әрекеті.

9. Коммерциялық сипаттағы Сақтандыру оқиғалары:

1) шетелдік контрагенттің банкроттығы;

2) шетелдік контрагенттің келісімшартта белгіленген талаптарға сәйкес экспорттық жеткізілім үшін ақы төлеу жөніндегі қаржылық міндеттемелерді орындамауы.

10. Сақтандыру шартында келісімшартты орындауға байланысты өзге де сақтандыру жағдайлары көзделуі мүмкін.

11. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдың мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) оқиға сөзсіз және объективті түрде келісім мен сақтандыру шартының қолданылуы шегінде, бұл туралы оның тараптары немесе, кем дегенде, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, болуы тиіс деген қауіптің болмауы;

4) оқиғаның басталуында Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарлар бар;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтысты (алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

12. Егер Келісімде өзгеше айтылмаса, сақтандыру қорғауымен мынадай сақтандыру жағдайларының туындауы салдарынан туындаған шығындар өтелмейді:

1) сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған сақтанушының іс-әрекеттері;

3) сақтанушы тарапынан ол қабылдаған шарттарды, міндеттемелер мен кепілдіктерді, оның ішінде олар жеткізетін тауарларға қойылатын техникалық талаптарды (саны, ассортименті, сапасы, жиынтығы, ыдысы, орамасы, бағасы, жеткізу мерзімі) кез келген бұзушылықтар;

4) сақтанушының Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттердің нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын, оның ішінде сақтандыру төлемі ешбір жағдайда да қоршаған ортаның ластануын болдырмау, ластануға қарсы күрес немесе қоршаған ортаны қалпына келтіру жөніндегі қандай да бір шығыстарды қамтымайтынын назарға ала отырып, қоршаған ортаны немесе денсаулықты қорғауға қатысты талаптарын сақтамауы;

5) сақтандыру шартын жасасу күніне немесе оны ұзартудың кейінгі мерзімі күніне сақтанушы келіскен және ол бойынша жауапты болған, салдары шетелдік контрагентті

келісімшарт талаптарын орындаудан босату болуы мүмкін шет мемлекеттің мемлекеттік органының іс-әрекеттері;

6) Сақтанушыға келісім мен сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталған күнге дейін немесе келісім мен сақтандыру шартын ұзартудың немесе қайта бастаудың кейінгі мерзімі күніне дейін шетелдік контрагент елінен ақша қаражатын аударуға және айырбастауға шектеулер болған жағдайда;

7) радиацияның және/немесе радиоактивті зақымданудың, ядролық қаруды пайдаланудың, уытты заттарды қолданудың немесе жылыстаудың тікелей немесе жанама әсері;

8) мынадай бес мемлекеттің: Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Француз Республикасы арасындағы соғыс (соғыс қимылдары басталғанға дейін немесе одан кейін);

9) сақтанушының сақтандырушыға көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы, сондай-ақ сақтанушының сақтандырушыдан сақтандыру объектісі туралы, оның ішінде оны нысаналы пайдалану, шетелдік контрагент, сақтандыру тәуекелі туралы талаптарды қамтитын сақтандыру келісімі мен шартын жасасу және іске асыру үшін маңызды фактілерді (жарамдылық мерзімі, сомасы, келісімшарты, жеткізілетін тауарлар және оларды жеткізу тәсілі, жеткізу елі, төлем және кейінге қалдыру шарттары және т. б.) мән-жайларды жасыруы;

10) сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбауы;

11) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

12) сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты шетелдік контрагент пайдасына өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ сақтанушыға талап ету құқығына өту үшін қажетті құжаттарды сақтандырушыға беруден бас тартуы;

13) сақтанушының мемлекеттік органнан, кепілгерден немесе кез келген басқа мекемеден тиісті залалдың орнын толық көлемде алуы;

14) сақтанушының осы Қағидалардың 5-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді сақтамауы;

15) коммерциялық сипаттағы Сақтандыру оқиғасы басталған кезде экспорттаушының шетелдік контрагентпен үлестестігі.

16) осы Қағидалардың 3-тарауында көрсетілген және сақтандыру келісімі мен шартында көрсетілмеген оқиғаларға байланысты емес оқиғалар.

13. Егер Келісімде өзгеше белгіленбесе, сақтандырушы сақтанушыға моральдық залалды, сот шығындарын, тұрақсыздық айыптарын өтеу бойынша сақтандыру төлемін жүргізбейді.

14. Келісімде сақтандыру жағдайларынан өзге де ерекшеліктер және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

15. Біріккен Ұлттар Ұйымының Қауіпсіздік Кеңесі немесе Қазақстан Республикасы Үкіметі тарапынан санкциялар, тыйымдар және өзге де шектеулер қойылғанға дейін жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді орындауды аяқтауға рұқсат алу жағдайларын қоспағанда, егер қандай да бір бөлігінде сақтандыру қорғанысы, сақтандыру төлемі сақтандырушы үшін не оның органы үшін Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік кеңесінің қарарларына не Қазақстан Республикасы Үкіметінің заңдарына немесе қаулыларына сәйкес сауда немесе экономикалық санкцияларға сәйкес санкциялар, тыйым салулар не шектеулер әкеп соғатын болса, сақтандырушы сақтандыру қорғанысын бермейді, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша міндеттемелерді орындамайды.

16. Сақтандырушы сақтандыру шартын сақтанушы Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) немесе терроризмді қаржыландыру мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіппен пайдаланады деген күдік болған жағдайда сақтандыру шарты мерзімінен бұрын

тоқтатылған кезде сақтандыру төлемінен немесе сақтандыру сыйлықақысын қайтарудан бас тартуға құқылы.

5-тарау. Кепілдіктер

17. Сақтанушы мыналар бойынша кепілдік береді және келіседі:

1) Сақтанушы келісім мен сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайына әкелуі мүмкін келісім мен сақтандыру шартын жасасу күніндегі қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейді және Сақтанушы ұсынған барлық ақпарат шынайы және дұрыс болып табылады және ешқандай маңызды ақпарат жасырылмаған;

2) экспорттаушы мен шетелдік контрагент арасындағы барлық келісімшарттар келісімшартты орындау кезінде сақталуға жататын заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерге толық сәйкес жүзеге асырылды;

3) Сақтанушы келісім мен сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кезінде барлық жауапкершілікпен және егер ол келісім мен сақтандыру шартын жасаспағандай әрекет етеді және залалды болдырмау, азайту және/немесе өтеу үшін барлық мүмкін шараларды қабылдайды, соның ішінде, бірақ бұлармен шектелмейді:

- сақтандыру төлемін жүзеге асырғанға дейін және / немесе жүзеге асырғаннан кейін ол сақтандырушымен келісім бойынша соңғысына қол жетімді болуы мүмкін барлық мүмкін арналарды, оның ішінде дипломатиялық, заңдық, әкімшілік, бейресми арналарды пайдалануды қамтамасыз етеді;

- ол валютаны айырбастау және ақша аудару бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды;

- Сақтандырушының келісімінсіз кез келген залалға немесе ықтимал шығынға қатысты қандай да бір ымыралы шарттар жасасуға жол бермейді;

- жазбалар мен құжаттарға, сондай-ақ куәларға қол жеткізуді қоса алғанда, сақтандыру оқиғасын тексеруге барынша жәрдемдесуді қамтамасыз етеді;

4) Сақтанушы және/немесе шетелдік контрагент талап етілетін лицензияларды немесе рұқсаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдайды немесе қабылдайды және егер жоғарыда аталған лицензияларды немесе рұқсаттарды алу міндетті болып табылса, сақтандыру шарттың қолданылу мерзімі ішінде кез келген жаңа лицензиялық немесе рұқсат беру талаптарын сақтау үшін осындай лицензияларды немесе рұқсаттарды алу, ұзарту, жаңарту немесе түзету үшін барлық шараларды уақтылы қабылдайтын және барлық құжаттарды ұсынатын болады;

5) ол Қазақстан Республикасының және шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес әрекет етеді және (немесе) әрекет етуді жалғастырады;

6) ол келісімшартта, сондай-ақ экспорттық жеткізу шарттарына байланысты сақтандыру келісімі мен шартында елеулі өзгерістерге әкеп соғуы мүмкін сақтандырушының алдын ала ескертуінсіз және келісімінсіз қандай да бір іс-қимыл жасамайды.

18. Сақтанушы құпиялылықтың сақталуына кепілдік береді, яғни ол сақтандырушының жазбаша келісімінсіз қандай да бір үшінші Тарапқа, оның ішінде шетелдік контрагентке қандай да бір уақытта келісім мен сақтандыру шартының болу фактісін ашпайды.

19. Келісімде қосымша кепілдіктер мен шарттар көзделуі мүмкін.

6-тарау. Келісім мен сақтандыру шартын жасасу тәртібі

20. Сақтанушының Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша өтініші және оған қоса берілетін құжаттар келісім жасасу үшін негіз болып табылады.

21. Сақтандыру шартын жасасу үшін сақтанушының жөнелту құжаттарын қоса берген

хаты негіздеме болып табылады.

22. Келісімде мыналар болуы керек:

1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
2) тегі, аты, әкесінің аты (егер ол көрсетілсе куәландыратын құжатта болған жағдайда) және тұрғылықты жері сақтанушының (егер ол жеке тұлға болып табылса) немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер ол заңды тұлға болса);

3) сақтандыру объектісін көрсету;

4) сақтандыру жағдайын көрсету;

5) сақтандыру лимиті, сақтандыру тарифі, шартсыз шегерім мөлшері;

6) сақтандыру төлемін жүзеге асыру мерзімдері;

7) Келісімнің жасалған күні мен мерзімі;

8) Келісімнің сериясы, нөмірі және күні;

9) келісімшарттың нөмірі мен күні;

10) келісім шарттарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;

11) Сақтанушының, егер бұл өзгерістер Келісім мен сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға келісім мен сақтандыру шартын жасасу кезінде хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті;

12) сақтанушыны немесе сақтандырылушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімдері;

13) сақтанушының сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;

14) егер ол сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылмаса, сақтандырылған адам (пайда алушы) сақтандыру шартында көрсетілген жағдайда сақтандырылған адамның (пайда алушының) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;

15) Шартсыз франшиза туралы талап.

16) сақтандыру мүддесі.

23. Сақтандыру шартында мыналар қамтылуы тиіс:

1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
2) тегі, аты, әкесінің аты (егер ол көрсетілсе куәландыратын құжатта болған жағдайда) және тұрғылықты жері сақтанушының (егер ол жеке тұлға болып табылса) немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер ол заңды тұлға болса);

3) сақтандыру объектісін көрсету;

4) сақтандыру аумағы;

5) келісімшарттың нөмірі мен күні;

6) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі;

7) сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, төлеу мерзімі;

8) сақтандыру шартының жасалған күні мен мерзімі;

9) сақтандыру шартының сериясы, нөмірі және күні;

10) сақтандыру сомасы валютасының, сақтандыру сыйлықақысының түрі;

11) сақтанушының сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;

12) егер ол сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылмаса, сақтандырылған адам (пайда алушы) сақтандыру шартында көрсетілген жағдайда сақтандырылған адамның (пайда алушының) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;

13) сақтандыру мүддесі.

24. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша осы Сақтандыру қағидаларының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша Сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін келісім, сондай-ақ Келісімді жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы

мүмкін.

25. Сақтандыру келісімдері мен шарттары Тараптар арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу арқылы электрондық нысанда жасала алады.

26. Сақтанушы келісімді және сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда сақтандырушы сақтанушының жазбаша өтініші негізінде келісімнің және сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған келісім мен сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

7-тарау. Келісім мен сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

27. Келісім мен сақтандыру шарты тараптар қол қойған сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

28. Келісім мен Сақтандыру шарты осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өз қолданысын тоқтатады.

29. Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі Сақтандыру шартында көрсетіледі.

30. Келісімнің қолданылу орны (сақтандыру аумағы) тек келісімде көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі

31. Сақтандыру сомасының мөлшерін анықтау үшін сақтандырушы сақтандыру лимитін белгілейді.

32. Сақтандыру сомасы сақтандыру шартында нақты жөнелту сомасына сүйене отырып, бірақ Келісімде белгіленген сақтандыру лимитінің мөлшерінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

33. Сақтандыру лимиті қолданыстағы экспорттық кредиттерге қатысты жаңартылатын негізде белгіленеді.

34. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде белгілі бір күндегі жағдай бойынша сақтандырылған барлық экспорттық кредиттердің сомасы Келісімде белгіленген сақтандыру лимитінің мөлшерінен аспауға тиіс.

35. Жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы сақтандыру лимитінен аспауға тиіс.

9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

36. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандырушы әзірлеген сақтандыру сомасына қолданылатын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

37. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы бір рет қолма-қол ақшасыз нысанда төлейді.

38. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері қосымша келісім жасасу арқылы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру сомасы өзгерген кезде түзетілуі мүмкін.

39. Сақтандыру сыйлықақысы мерзімі өткен сәттен бастап күнтізбелік 5 (бес) күн ішінде сақтандыру сыйлықақысы төленбеген жағдайда сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады, бұл туралы сақтандырушы сақтанушыға хабарлайды.

40. Сақтанушы қолданыстағы сақтандыру шарттары болмаған және сақтандырушыны осы Келісімнің қолданысы тоқтатылған күнге дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын хабардар еткен жағдайда осы Келісімнен бас тартуға құқылы.

41. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлегенге дейін сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

42. Сақтанушының мынадай құқықтары бар:

- 1) сақтандырушыдан сақтандыру шарттары, сақтандыру келісімі мен шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттері туралы түсіндіруді талап етуге;
- 2) келісім және сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 3) шығын мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы қызметтерін пайдалануға;
- 4) сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жасаған шығын мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандыру төлемі мөлшерінің есептерімен танысу;
- 5) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 6) келісімде және сақтандыру шартында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алу;
- 7) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

43. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтанушының экспорттық жеткізу бойынша өз міндеттемелерін орындағанын растайтын құжаттардың көшірмелерін әрбір экспорттық жеткізу жүзеге асырылған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде немесе сақтандырушымен келісілген өзге де шарттарды ұсыну (өгінімдер, келісімшартқа техникалық ерекшеліктер, келісімшартқа қосымша келісімдер, кедендік декларациялар, төлем шоттары, инвойстар, шот-фактуралар, тауар-көлік жүкқұжаттары, тауарды қабылдау тапсыру актілері және экспорттық келісімшартта көзделген басқа да құжаттар);
- 2) келісімшарт тараптарының өзгеруіне, төлем нысаны мен мерзімдеріне қатысты келісімшарт талаптарының өзгеруін сақтандырушымен жазбаша келісу;
- 3) осы Қағидалар мен Келісімнің 5-тарауында көрсетілген барлық шарттарға мүлтіксіз кепілдік беру және оларды орындау;
- 4) экспорт басталғанға дейін оған қатысты экспорттық кредит жүзеге асырылатын өзінде және/немесе Шетелдік контрагентте барлық талап етілетін лицензиялар мен рұқсаттардың болуын қамтамасыз етуі;
- 5) сақтандыру сыйлықақыларын сақтандыру келісімі мен шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде төлеу;
- 6) сақтандырушыға сақтандыру келісім мен сақтандыру шартын жасасқанға дейін де, олардың қолданылу кезеңінде де сақтандыру жағдайының туындауына елеулі әсер етуі мүмкін, шетелдік контрагенттен төлемді қосымша кейінге қалдыру туралы, шетелдік контрагент тарапынан кешіктірулерге жол беру туралы ақпараттың болуы туралы кез келген нысанда хабарламалар алу, шетелдік контрагент тартылған сот процестері туралы, сондай-ақ сақтандыру тәуекелін айқындау үшін маңызы бар өзге де оқиғаларды, шарттар мен мән-жайларды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, ақпарат алу сияқты оған белгілі сақтандыру тәуекелінің жай-күйі, мән-жайлары мен шарттары туралы хабарлау;
- 7) егер бұл өзгерістер шарттың қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға келісім мен сақтандыру шартын жасасу кезінде хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға дереу хабарлау;
- 8) сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру

жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы оған белгілі болғаннан кейін, егер келісімде өзгеше мерзім белгіленбесе, сақтандырушыға оның басталғаны туралы дереу хабарлауға міндетті;

9) сақтандыру жағдайынан болған шығындарды азайтуға шаралар қабылдауға;

10) Шартсыз франшиза мөлшерінде сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан туындауы мүмкін Залал сомасына қатысу және сақтандыру объектісі құнының сақтандыру қорғауымен жабылмайтын бөлігін сақтандырмау не бермеуі;

11) сақтандырушыға сақтандыру келісімі мен шартын жасасу және орындау үшін қажетті барлық мәліметтерді ұсыну;

12) шетелдік контрагенттен тиесілі төлемді келісімшартта белгіленген мерзімде алмаған жағдайда, тиісті төлем күнінен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде сақтандырушыны жазбаша хабардар етуге міндетті;

13) оның ішінде сақтандырушының нұсқауларына сәйкес сақтандыру оқиғасының басталуын болдырмау және сақтандыру оқиғасы болған кезде залалдың мөлшерін азайту бойынша, сондай-ақ залалдың орнын толтыру бойынша барлық шараларды жүргізуге;

14) Сақтанушы әрдайым келісім мен сақтандыру шартымен қорғалмағандай әрекет етуге міндетті;

15) шетелдік контрагент келісімшарт бойынша тиесілі төлемді мерзімінде төлемеген және сақтанушыда келісімшарт бойынша одан әрі міндеттемелері болған кезде өз міндеттемелерін орындауды сақтандырушымен жазбаша келіскенге дейін тоқтата тұруға міндетті. Олай болмаған жағдайда сақтандырушы сақтандыру оқиғасының басталу фактісінен кейін орындалған сақтанушының міндеттемелері бойынша сақтандыру өтемін төлеуден босатылады;

16) 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде сақтандырушыны сақтандыру жағдайы туралы хабардар еткеннен кейін келісімшарт бойынша қандай да бір төлем алған кезде сақтандырушыға жазбаша хабарлау;

17) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін сақтандырушының келісімінсіз шетелдік контрагентпен қандай да бір келісімдер жасауды жүзеге асырмауға;

18) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты субъектіге (суброгация) талап қою құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге;

19) Сақтандырушының жазбаша алдын ала келісімінсіз үшінші тұлғаларға келісім мен сақтандыру шартының болу фактісін ашпау;

20) осы Қағидалардың 8-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген сақтандыру оқиғасы орын алған кезде шетелдік контрагентке оны одан әрі сақтанушыға аудару үшін арнайы банк шотына келісімшарт бойынша жеке тиесілі төлемді орналастыруға нұсқау беруге міндетті.

21) тәуекелдердің алдын алуға және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуге мүдделі болуы тиіс.

22) осы Қағидалардың 86-тармағында көрсетілген негіздер бойынша сақтандыру келісімі мен шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде-сақтандыру шартын бұзу туралы келісімге қол қою;

23) келісімнің және сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 30-күнінен кешіктірмей сақтандырушыға жазбаша түрде мынадай ақпаратты беруді қамтамасыз ету:

- экспорттаушының есепті тоқсандағы экспорттық түсімінің көлемі;
- экспорттаушының есепті тоқсандағы түсімінің көлемі;
- экспорттаушының есепті тоқсандағы экспорттық түсімінің сомасы;
- есепті тоқсанда экспорттаушы өндірген өнім көлемі;
- есепті тоқсандағы жұмыс орындарының саны, барлығы;
- есепті тоқсанда экспорттаушы құрған жаңа жұмыс орындарының саны;
- есепті тоқсанда экспорттаушы төлеген салықтардың сомасы;

24) ұсынылған қолдау көлемінен кем емес сомаға өнім экспортын ақшалай түрде жүзеге асыру.

44. Сақтандырушының мынадай құқықтары бар:

1) коммерциялық және заңмен қорғалатын өзге де құпия болып табылатын және сақтандыру келісімі мен шартына тікелей қатысы жоқ мәліметтерден басқа, сақтанушыдан сақтандыру келісімі мен шартын жасасу және орындау үшін қажетті мәліметтерді ұсынуды талап етуге;

2) шет мемлекеттің тиісті мемлекеттік органдарынан сақтандыру жағдайының басталу фактісін және залал мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

3) экспортталатын қазақстандық тауарлардың құнын анықтау және/немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде шығын мөлшерін анықтау үшін тәуелсіз сарапшының немесе бағалаушының қызметтерін пайдалану;

4) сақтанушыдан мерзімі өткен төлем туралы хабарлама алғаннан кейін залалды азайту және борыштарды алу жөніндегі іс-шараларға қатысуға;

5) осы Қағидалардың 4-тарауында көзделген негіздер бойынша Сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тартуға;

6) көрінеу жалған ақпарат берген немесе алынған төлем туралы хабарламаған жағдайда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе төленген соманы талап ету;

7) егер сақтанушы шетелдік контрагент экспорттық жеткізуді жөнелткен/алған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде жөнелту құжаттарын ұсынбаған болса, сақтандыру қорғауын ұсынудан және сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға;

8) сақтандыру тәуекелі деңгейіне әсер ететін теріс факторлар туралы ақпарат анықталған жағдайда сақтанушыға жаңа экспорттық жеткізілімдер бойынша сақтандыру шарттарын жасасудан бас тартуға;

9) келісімнің қолданылу мерзімін ұзарту кезінде сақтандыру сыйлықақысы мен сақтандыру тарифін сақтандыру лимитінің сомасын өзгертуге;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

45. Сақтандырушы:

1) сақтанушыны Экспорттық кредиттерді сақтандыру қағидаларымен таныстыруға және оның талап етуі бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсынуға (жіберу);

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде келісімде және тиісті сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге міндетті;

4) залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарды, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтанушыға өтеуге;

5) сақтанушыны жетіспейтін құжаттар туралы, бірақ күнтізбелік 15 (он бес) күннен аспайтын не сақтандыру шартында көрсетілген өзге мерзімдерде, әрбір жетіспейтін құжат қабылданғаннан кейін, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін көзделген құжаттардың толық пакеті қабылданғанға дейін дереу хабардар етуге міндетті.

46. Сақтандыру шартында тараптардың Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін.

11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

47. Келісім мен сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтанушы дереу, бірақ ол өзіне белгілі болған кезден бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей, егер бұл өзгерістер сақтанушының қандай да бір іс-әрекеттерінің нәтижесінде туындаса және сақтандыру

оқиғасының басталу тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, келісім мен сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған талаптар мен мән-жайлардағы өзгерістер туралы сақтандырушыға жазбаша хабарлауға тиіс.

48. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру келісімі мен шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

49. Егер сақтанушы сақтандыру келісімі мен шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру келісімі мен шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі келісімде белгіленеді.

50. Сақтанушы осы Қағидалардың 47-тармағында көрсетілген шартты сақтамаған жағдайда сақтандырушы сақтандыру шартын және/немесе келісімді бұзуды және оны бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына пропорционалды түрде азайтуға құқылы.

51. Егер Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылса, Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

52. Сонымен қатар, егер Келісімде және сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы сақтандырушыға тәуекелді арттыруы мүмкін барлық өзге мән-жайлар туралы, атап айтқанда, мыналар туралы барлық қолжетімді құралдармен хабарлауға міндетті:

1) шетелдік контрагенттің қаржылық жай-күйіндегі қолайсыз өзгерістерге, төлемдер сипатындағы және шетелдік контрагент басшылығының кадрлық құрамындағы елеулі өзгерістерге қатысты ақпарат;

2) төлеу жөніндегі міндеттемелерді орындауының елеулі түрдегі нашарлауын;

3) осы шетелдік контрагенттің кредит қабілетінің нашарлауы себебінен шетелдік контрагенттің мекенжайына басқа жеткізушілердің жөнелтуін тоқтата тұруы;

4) төлемдердің кешіктірілуіне және/немесе осы себеп бойынша қолданылатын іс-әрекеттерге байланысты шетелдік контрагентке қатысты талап-арыздар қозғалуы туралы барлық қолжетімді құралдармен хабардар етуге міндетті.

12-тарау. Сақтандыру жағдайы басталған кездегі сақтанушының іс-әрекеті

53. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу сақтанушыға жүктеледі.

54. Егер сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін және (немесе) сақтандыру жағдайының басталу тәуекелін ұлғайтатын, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру келісімі мен шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы мыналарды орындауы тиіс:

1) ықтимал залалдарды болдырмау немесе азайту үшін барлық шараларды қабылдауы;

2) сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын құжаттарды алу үшін барлық шараларды қабылдау;

3) келісімде айқындалған мерзімде сақтандырушыға хабарламаның жөнелту күнін айқындауға мүмкіндік беретін тәсілмен сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға, залалдың болжамды мөлшері туралы хабарлау, сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, осы оқиғаға тартылған адамдардың аттарын, атауларын мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз ету;

4) сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар

мен мәліметтерді ұсынуы;

5) сақтандырушыға залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеу жүргізуге, шығынды азайту жөніндегі іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруі тиіс.

6) төлемнің қосымша мерзімін ұзарту туралы ақпарат келіп түскен күннен бастап тиіп-жөнелтуді/жеткізуді тоқтату жолымен жалпы берешектің (мерзімі өткен және мерзімі өтпеген) өсуіне жол бермеу, шетелдік контрагент тарапынан кешіктіруге жол беру туралы ақпараттың болуы, шетелдік контрагент тартылған сот процестері туралы ақпарат алу, сондай-ақ Сақтандыру тәуекелін айқындау үшін маңызы бар өзге де оқиғаларды, шарттар мен мән-жайларды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, барлық шараларды қабылдау.

55. Сақтандырушы не оның өкілі сақтанушының оқиға туралы хабарламасын күтпестен сақтандыру оқиғасын тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушының оған бұған кедергі жасауға құқығы жоқ.

56. Сақтанушы сақтандыру жағдайы бойынша одан әрі барлық ақпаратты хабарлауға және сақтандырушыға қажетті көмек көрсетуге тиіс.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

57. Сақтандырушы сақтандыру төлемін сақтанушының белгіленген нысан бойынша сақтандыру жағдайы туралы өтініші және сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

58. Сақтандыру жағдайы туралы актіні сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды.

59. Нәтижесінде залал келтірілген сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі сақтанушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға ұсынатын мынадай құжаттармен расталуға тиіс:

- 1) Сақтанушы еркін нысанда жасаған сақтандыру төлемі туралы өтініш;
- 2) Сақтандыру шарты;
- 3) өтініш берушінің жеке куәлігі (егер өтініш беруші жеке кәсіпкер ретінде тіркелген жеке тұлға болса);

- 4) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және залалдың мөлшерін растайтын мемлекеттік органдардың құжаттары мен нормативтік құқықтық актілері немесе сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын кез келген ресми және бейресми көздерден (бұқаралық ақпарат құралдары мен Интернетті қоса алғанда) алынған кез келген басқа ақпарат немесе куәліктер;

- 5) сақтанушы жүргізген шығын мөлшерінің есебі;

- 6) сақтандыру жағдайының басталғанын және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де құжаттар мен мәліметтер.

60. Сақтандырушы сақтанушы ұсынған құжаттардың көшірмелерін олардың түпнұсқаларымен салыстыруға құқылы.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

61. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісі мен себептерін анықтайды;

- 2) сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкестігін тексереді;

- 3) сақтандыру объектісін сақтауда сақтанушының мүддесінің болуын тексереді; сарапшыларды, бағалаушыларды тарту қажеттілігін айқындайды;

4) күту кезеңі ішінде сақтанушымен бірлесіп немесе егер мүмкін болса, залалды азайту бойынша дербес шаралар қабылдайды;

5) сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

62. Сақтандыру төлемін сақтандырушы осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде Келісімде айқындалған күту кезеңі өткеннен кейін жүзеге асырады.

63. Сақтандыру төлемін сақтандырушы шартсыз франшизаны шегергенде, сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде сақтанушы шеккен шығын мөлшерінде сақтандыру сомасы шегінде Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында жүзеге асырады. Сақтандыру сомасы шегінде Сақтандыру төлемі = Залал – Шартсыз франшиза. Сақтандыру сомасын, залалды және шартсыз франшизаны теңгемен есептеу кезінде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алған күнге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бағамы қолданылады.

64. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі келісіммен айқындалады.

65. Шығын мөлшері сақтандырушы сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алған күнге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің экспорттық кредит валютасына ресми бағамы бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында айқындалады.

66. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанға дейін сақтанушы сақтандырушымен талап ету құқығын сақтандырушыға беру туралы шетелдік контрагенттің жазбаша хабарламасымен төленетін сақтандыру төлемі мөлшерінде талап ету құқығын беру туралы шарт жасасуға тиіс.

67. Келісімнің қолданылу мерзімі өткен жағдайда сақтандырушы сақтандыру жағдайы туралы хабарламаны сақтандырушы Келісімнің қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін алған жағдайда, сақтандыру төлемін жүзеге асыруға бағытталған іс-шараларды жүзеге асырады.

68. Егер Сақтанушы үшінші тұлғалардан келтірілген Залал бойынша өтем алған болса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін шеккен шығын мөлшері мен Шартсыз франшизаны ескере отырып, Сақтанушы алған өтемнің арасындағы айырма мөлшерінде жүзеге асырады.

69. Үшінші тұлғалардан келтірілген залал бойынша төлем немесе өтем алған сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру төлемінің артық алынған сомасын қайтаруға міндетті.

70. Залалдың себептері мен мөлшері туралы тараптар арасында даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.

71. Сақтанушының залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілсе, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде, алайда Сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы Сақтандыру шартында көзделген Сақтандыру сомасынан аспайтындай етіп өтеледі. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындау нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз толық мөлшерде өтеледі.

72. Сақтандырушы сақтанушының ықтимал шығындарды азайту үшін қасақана ақылға қонымды және оған қол жетімді шаралар қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

73. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды және егер сақтанушы осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынбаса, сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімі тоқтатылады.

74. Сақтанушы келісімде көрсетілген ерекше шарттарды орындамаған жағдайда сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

75. Залал себептерін қисынды түрде анықтау мүмкін болмаған жағдайда бұл залал коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасының салдарынан туындаған ретінде қаралады.

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

76. Сақтандырушы сақтанушыдан сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алған сәттен бастап күту кезеңін мынадай тәртіппен белгілейді:

- 1) банкроттық орын алған кезде-қолданылмайды;
- 2) банкроттықтан басқа, коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы басталған кезде-күнтізбелік 30 (отыз) күн;
- 3) саяси сипаттағы сақтандыру оқиғасы басталған кезде-күнтізбелік 30 (отыз) күн.

77. Егер сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол шешім қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде қабылданған шешімді сақтанушыға жазбаша түрде жібере отырып, бас тарту себебін негізді түрде уәждейді.

78. Сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру төлемі туралы шешімді күту кезеңі өткен және осы Қағидалардың 59-тармағында көрсетілген құжаттардың толық топтамасын ұсынған күннен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде қабылдайды.

79. Сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру төлемін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде не тараптардың келісімімен айқындалған мерзімде жүзеге асырады.

80. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін сақтандырушы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес жауапты болады.

81. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы сотқа шағым жасай алады.

82. Егер Шетелдік контрагент елінің немесе Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдары Сақтанушының қызметіне байланысты қылмыстық іс қозғаса, Сақтандырушының кідірту себептері туралы Сақтанушыны жазбаша хабардар ете отырып, тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін Сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыруға құқығы бар.

83. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін төлеу туралы шешім қабылдауды, егер онда Сақтандыру жағдайын немесе залал мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін оның дәлелді күмәндары (құжатпен негізделген) болған жағдайда, мұндай құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін кейінге қалдыруға құқылы.

16-тарау. Келісім мен сақтандыру шартын тоқтату шарттары

84. Сақтандыру шарттарының қолданылуын тоқтату осы Келісімнің тоқтатылуына әкеп соқпайды.

85. Тараптар Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Шарт тараптарының жеке келісімін жасасу жолымен Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.

86. Келісім мен сақтандыру шарты мынадай жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) Сақтандыру объектісі жоқ болғанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылды және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзге жағдайлар бойынша тоқтатылғанда;
- 3) сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімінің заңды күшіне енуі;
- 4) заңнамада көзделген өзге де жағдайларда жүзеге асырылады.

87. Сақтандыру шарты, сондай-ақ Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлемеген жағдайда, сақтандыру сыйлықақысы мерзімі өткен сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде мерзімінен бұрын тоқтатылады.

88. Көрсетілген жағдайларда сақтандыру келісімі мен шарты сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде 86 және 87-тармақтарда көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, бірақ 10 (он) жұмыс

күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші Тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс.

89. Сақтанушы сақтандыру шарттарының кез келгенінен бас тартқан кезде, егер бұл Қағидалардың 86-тармақтарында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, сақтандырушыға төленген, сақтанушыға қайтарылуға жататын сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру қорғау мерзіміне барабар есептеледі.

90. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйлықақысын қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

91. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

92. Сақтанушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіріссіз беруге және оған өзіне ауысқан сақтандырушының талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

93. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша залалдарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтем сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы осы өтеулер туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде сақтандырушыға беруге міндетті.

94. Егер сақтанушы сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе сақтанушының кінәсінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан және артық төленген соманы қайтаруды талап ету құқығымен босатылады.

18-тарау. Қосымша шарттар

95. Тараптардың келісімі бойынша осы сақтандыру қағидаларына сәйкес жасалатын келісімге және шартқа, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне қайшы келмесе, қосымша талаптар енгізілуі мүмкін.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

96. Сақтандырушы мен сақтанушы арасында туындайтын келісім бойынша дауларды олар келіссөздер жолымен қарайды.

97. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген жағдайда дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.